

УДК 338.43:636.4:339

Сушарник Я.А.
кандидат економічних наук,
викладач кафедри економіки,
фінансів, обліку і оподаткування
Подільського спеціального навчально-реабілітаційного
соціально-економічного коледжу

ОЦІНКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СВИНИНИ НА РИНКУ М'ЯСА

АНОТАЦІЯ

Свинарство є системоутворюючою галуззю економіки країни, від її розвитку залежать економічні, соціальні та екологічні умови розвитку сільських територій. Аналіз ринку продукції свинарства свідчить, що в останні роки відбувалися кардинальні зміни, пов'язані зі значним зменшенням поголів'я свиней, унаслідок чого обсяги виробництва свинини зменшилися у 2015 р. на 816 тис. т порівняно з 1990 р. Побудова ринку продукції свинарства вимагає науково обґрунтованих дій, головною з яких виступає стратегічна спрямованість щодо насичення його конкурентоспроможною свининою у зв'язку з викликами внутрішнього та зовнішнього ринків. Наукового обґрунтування потребують, зокрема, стратегічні напрями формування конкурентоспроможного розвитку галузі, де особливе місце повинні зайняти питання створення ефективних інтеграційних відносин у м'ясопродуктовому підкомплексі та механізмів регулювання конкурентоспроможного розвитку галузі свинарства.

Ключові слова: конкурентоспроможність, свинина, ринок, механізми, м'ясо, ціна, попит, виробництво, підприємства, інтеграція, рентабельність, галузь.

АННОТАЦИЯ

Свиноводство является системообразующей отраслью экономики страны, от ее развития зависят экономические, социальные и экологические условия развития сельских территорий. Анализ рынка продукции свиноводства показывает, что в последние годы происходили кардинальные изменения, связанные со значительным уменьшением поголовья свиней. В результате объемы производства свинины уменьшились в 2015 г. на 816 тыс. т по сравнению с 1990 г. Построение рынка продукции свиноводства требует научно обоснованных действий, главным из которых является стратегическая направленность по насыщению его конкурентоспособной свининой в связи с вызовами внутреннего и внешнего рынков. Научного обоснования требуют, в частности, стратегические направления формирования конкурентоспособного развития отрасли, где особое место должны занять вопросы создания эффективных интеграционных отношений в мясопродуктовом подкомплексе и механизмов регулирования конкурентоспособного развития отрасли свиноводства.

Ключевые слова: конкурентоспособность, свинина, рынок, механизмы, мясо, цена, спрос, производство, предприятия, интеграция, рентабельность, отрасль.

ANNOTATION

Pork is a system-forming branch of the country's economy. After all, the economic, social and environmental conditions of the development of rural territories depend on its development. The analysis of the market for pig products shows that in recent years there have been radical changes that are associated with a significant decrease in the number of pigs. As a result, the volume of pork production decreased in 2015 by 816 thousand tons compared with 1990. The construction of the market for pig products requires scientifically sound actions, the main of which is the strategic focus on saturation with its competitive pork in connection with the challenges of the domestic and foreign markets. Scientific substantiation requires, in particular, strategic directions for the formation of a competitive development of the industry, where a special place should take the issue of creating effective integration relations in the meat product subcomplex and mechanisms for regulating the competitive development of the pig industry.

Key words: competitiveness, pork, market, mechanisms, meat, price, demand, production, enterprise, integration, profitability, industry.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Наукові дослідження досить глибоко розкривають сучасне розуміння сутності конкурентоспроможності розвитку галузей агропромислового комплексу. Однак різноманітність підходів до визначення напрямів забезпечення конкурентоспроможності продукції свідчить про не вирішеність багатьох питань розвитку галузі свинарства, зокрема в регіональному аспекті впливу держави на процеси, пов'язані з виробництвом, обміном, розподілом та споживанням продукції свинарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Загальні питання теорії конкурентоспроможності викладено у працях зарубіжних і вітчизняних науковців-економістів. Серед зарубіжних науковців слід відзначити Дж. Кейнса, А. Маршалла, П. Самуельсона, А. Сміта, Дж. Стіглера, Е. Чемберлена, Ф. Енгельса, К. Маркса, М. Портера, Й. Шумпетера та ін. До вітчизняних науковців, які розглядали питання конкуренції, необхідно віднести Б. Базилевича, С. Мочерного, А. Гальчинського та багатьох інших.

Теоретичні аспекти конкурентоспроможності висвітлено у працях В. Андрійчука, П. Гайдуцького, М. Ільчука, П. Макаренка, М. Маліка, М. Місюка, О. Онищенко, В. Попова, П. Пуцентейло, П. Саблука, А. Стельмащука, О. Шпичака та ін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті:

- обґрунтувати сутність конкурентоспроможності на різних рівнях управління економікою;
- визначити чинники, що формують та забезпечують конкурентоспроможність розвитку галузі свинарства;
- діагностувати основні характеристики сучасного стану виробництва та розвитку галузі свинарства, провести моніторинг обсягів виробництва і споживання свинини в країні та областях;
- визначити та проаналізувати чинники, що забезпечують конкурентоспроможний розвиток галузі свинарства;
- проаналізувати реалізацію свиней сільськогосподарськими підприємствами за маркетинговими каналами;
- розрахувати показники для визначення конкурентоспроможності м'яса свиней, відобразити це у розрізі регіонів України;

– здійснити прогноз реалізації свинини на майбутнє;

– дослідити індекси відносної конкурентоспроможності м'яса свиней.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням триманих наукових результатів. В останні роки в галузі свинарства відбуваються суттєві зміни, які полягають як у скороченні поголів'я свиней, так і зменшенні виробництва свинини. Поголів'я свиней у сільськогосподарських підприємствах у 2015 р. скоротилося на 73,7% порівняно з 1990 р. та на 4,5% порівняно з 2014 р. Обсяги вирощування свиней зменшилися на 47,9% порівняно з 1990 р.

В останні роки триває тенденція до скорочення дрібних виробників свинини і водночас посилення концентрації виробництва у великотоварних господарствах. За даними Асоціації свинарів України, Топ-10 за наявності маточного поголів'я свиней виглядає так (табл. 1).

З огляду на світовий досвід, «м'ясний ринок – це такий стан, завдяки якому створена стійка пропозиція свинини, яка повністю забезпечить масовий платоспроможний попит, завдяки чому досягається високий рівень споживання, а товаровиробники мають стійкі і достатні для розширеного відтворення доходи» [1, с. 102]. Як і всі інші товарні та продуктові ринки, він функціонує на основі взаємодії трьох складових елементів: попиту, пропозиції та ціни.

Перевищення темпів зростання середньодушових доходів населення над темпами зростання споживчих цін на свинину спричинило збільшення споживання м'яса. З 2010 р. воно підвищилося з 51,8 кг до 56,2 кг, у тому числі свинини з 18 до 19,8 кг, але це на 40% менше раціональної норми.

Ринковий сегмент м'ясної переробки займає велику частку в харчовій промисловості України, поступаючись за обсягами реалізованої продукції лише сектору молочного виробництва [4]. За останні п'ять років м'ясопереробна галузь у структурі харчової промисловості становила в середньому 17,3%. Протягом 2015 р. загальні обсяги збуту свинини сільськогосподарськими

підприємствами становили 138,3% до рівня 2010 р., збільшення в натуральному вимірі – 133,7 тис. т (табл. 2).

За допомогою засобів прогнозування табличного процесора Microsoft Excel методом кореляційно-регресійного аналізу спробуємо визначити прогнозне значення показника продажу свинини [2]. З достовірністю 0,93 на основі даної моделі обчислено, що з урахуванням коливного процесу, який описує динамічний ряд даних (табл. 3), продаж свиней сільськогосподарськими підприємствами у 2018 р. становитиме 522,6 тис. т, що на 7,9% більше, ніж у 2015 р. Таке збільшення зумовлюється підвищенням продажу переробним підприємствам на 3,1%, продажу на ринку – на 4,7% та за іншими каналами – на 19,7%.

Конкурентоспроможність виробництва свинини в сільськогосподарських підприємствах України тривалий час залишається ще досить низькою. Одним із найважливіших чинників, що впливають на конкурентоспроможність, є ціна реалізації. Ціни реалізації свинини проданої сільськогосподарськими підприємствами за всіма напрямками за 2015 р. значно зросли і дещо перевищили ціну січня 2015 р. Досить відчутне зростання ціни порівняно з 2014 та 2013 рр. – відповідно на 31,4% (5801 грн./т) та 56,3% (8734 грн./т).

Галузь свинарства визначається як високозатратна, тому за умов поглиблення євроінтеграційних зв'язків необхідно більшу увагу приділити політиці державної підтримки та зовнішніх інвестицій в основні фонди. Згідно із ситуацією, що склалася у виробництві, прибутковими є ті господарства, які реалізували продукцію за ціною понад 2 300 грн./ц.

Важливим показником, який характеризує конкурентоспроможність, є рентабельність, що зумовлює об'єктивну оцінку господарської діяльності виробників м'яса свиней [5]. Оптимальний рівень рентабельності сільськогосподарського виробництва, а це 25–45%, забезпечує розширене виробництво і зростання фондів матеріального стимулювання [6].

Таблиця 1
Топ-10 виробників свинини в Україні за 2014–2015 рр. (вирощування у живій вазі)

Підприємство	Наявність маточного поголів'я, гол.	Частка ринку, %
«АПК-інвест»	21926	18,0
НВП «Глобинський свинокомплекс»	12642	3,6
«Даноша»	12320	3,6
«Агропродсервіс»	12000	3,3
Агрокомбінат «Слобожанський»	8500	2,0
«Нива Переяславщини»	8409	1,9
ЗАТ «Бахмутський аграрний союз»	7135	1,7
«Агропромислова компанія»	6711	1,7
Агрокомбінат «Калита»	5500	1,4
«Барком»	4852	1,1
Разом	99995	38,3

Джерело: розраховано автором за даними Асоціації свинарів України

Таблиця 2

Реалізація свиней сільськогосподарськими підприємствами за маркетинговими каналами, тис. т

Маркетингові канали реалізації	Роки							Відхилення 2015 р. до 2010 р., (+,-)
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Продано всього	284,1	348,3	415,4	416,6	467,6	487,9	482,0	+133,7
%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-
у тому числі: переробним підприємствам	163,3	195,7	250,6	232,0	267,8	289,2	298,7	+103,0
%	57,4	56,2	60,3	55,7	57,3	59,3	61,7	-
населенню через систему громадського харчування та в рахунок оплати праці	7,9	6,9	5,7	6,5	7,1	2,2	1,9	-5,0
%	2,8	2,0	1,4	1,6	1,5	0,5	0,4	-
на ринку, через власні магазини, ларьки, палатки	43,9	46,3	46,7	53,1	55,0	55,3	53,7	+7,4
%	15,4	13,3	11,2	12,7	11,7	11,3	11,1	-
видано пайовикам у рахунок орендної плати за землю та майнові паї	0,7	0,6	0,5	0,4	0,4	0,4	0,3	-0,3
%	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	-

Джерело: розраховано автором

Таблиця 3

Прогнозування зміни показників продажу свиней сільськогосподарськими підприємствами на 2019 р.

Показники	Математична модель прогнозу	Прогнозне значення, тис. т	Відносне відхилення порівняно з 2015 р., %
Продаж переробним підприємствам	$y = 2031.2x^2 + 38002x + 131155$ $R^2 = 0,9346$	308,1	+3,1
Продаж населенню в рахунок оплати праці	$y = 11980,9e^{-0,2277x}$ $R^2 = 0,6819$	1,2	-33,8
Видано пайовикам у рахунок орендної плати	$y = 792.4e^{-0,1355x}$ $R^2 = 0,9481$	0,2	-32,0
Продаж на ринку	$y = 43041x^{0,1293}$ $R^2 = 0,8561$	57,9	+4,7
Продаж по інших каналах	$y = 36295\ln(x) + 71619$ $R^2 = 0,935$	155,2	+19,7

Джерело: розраховано автором

Таблиця 4

Результати від реалізації м'яса свиней

Роки	Кількість реалізованої продукції, тис. т	Повна собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	Чистий дохід (виручка), тис. грн.	Прибуток (збиток), тис. грн.	Собівартість 1 ц, грн.	Середня ціна реалізації без дотацій, грн.	Рівень рентабельності (збитковості), %
2011							
2012	354,3	5536433,5	5647931,7	111498,2	1562,64	1594,11	2,0
2013	409,5	6346144,3	6357774,1	11629,8	1549,73	1552,57	0,2
2014	433,0	7568577,1	7993801,4	425224,3	1747,68	1845,87	5,6
2015	423,3	9268503,1	10447678,8	1179175,7	2189,54	2468,10	12,7

Джерело: власні дослідження

Підвищення рентабельності вітчизняної галузі тваринництва, зокрема свинарства, – проблема, яка була й є завжди актуальною. Особливого значення вона набула за сучасних ринкових умов, коли конкурентоспроможність підприємства проявляється у можливості в процесі суперництва досягти кращих результатів у певній діяльності, сфері функціонування [7].

Дані табл. 4 показують ефективність виробництва та реалізації м'яса свиней сільськогосподарськими підприємствами, на основі яких можна говорити про рівень конкурентоспроможності свинини. Аналіз даних таблиці свідчить, що конкурентоспроможність м'яса свиней в Україні залишається ще досить низькою [8].

У період розвитку ринкових відносин сільськогосподарські товаровиробники повинні на-

Таблиця 5

Розрахунок показників для визначення конкурентоспроможності м'яса свиней за регіонами країни

Області	Прибуток на 1 голову, грн.	Середньодобові прирости свиней, г	Повна соєварість 1 ц, грн.	Ціна 1 ц, грн.	Коефіцієнт дохідності	Частка лоходу від реалізації свиней, %	Товарність, %	Частка виробництва с.г. підприємства	Споживання свинини на душу населення, кг	Виробництво свинини на душу населення, кг	Частка ретону у виробництві, %	Темпи приросту (2010-2015 рр.)
Україна	366	429	2189,54	2468,1	1,127	100,0	94,2	52,7	11,1	9,3	100,0	1,094
Вінницька	33	404	2265,93	2288,9	1,010	2,2	97,6	39,2	13,7	5,4	2,2	1,088
Волинська	383	479	2169,01	2506,3	1,155	2,3	96,7	25,1	17,5	8,7	2,3	1,066
Дніпропетровська	-69	447	2375,04	2329,6	0,981	9,1	96,0	71,2	8,6	11,1	9,1	1,032
Донецька	86	236	2360,21	2493,6	1,056	13,2	104,4	82,2	9,6	12,4	13,2	1,076
Житомирська	760	522	2115,78	2501,0	1,182	1,5	127,3	22,1	13,6	4,7	1,5	1,137
Закарпатська	-20	383	2494,19	2482,3	0,995	0,6	94,4	8,8	9,4	2,1	0,6	1,116
Запорізька	60	423	2162,24	2221,9	1,028	5,7	97,4	60,7	11,1	12,9	5,7	1,029
Івано-Франківська	3003	716	1729,15	2914,4	1,685	6,6	93,6	72,6	6,6	19,2	6,6	1,199
Київська	-121	537	2620,67	2528,5	0,965	10,0	85,7	68,1	11,0	8,6	10,0	1,066
Кіровоградська	89	398	2238,63	2313,8	1,034	3,5	94,6	47,9	12,1	14,3	3,5	1,201
Луганська	-169	285	2229,03	2005,7	0,900	0,5	63,2	27,1	5,1	0,9	0,5	0,815
Львівська	1097	540	1667,55	2508,0	1,504	6,0	94,0	50,5	9,3	9,5	6,0	1,176
Миколаївська	-225	315	2385,81	2204,5	0,924	0,6	67,9	22,0	7,0	2,2	0,6	0,972
Одеська	72	390	2242,83	2304,8	1,028	1,6	53,2	24,0	12,3	2,6	1,6	0,994
Полтавська	527	523	2049,46	2450,9	1,196	9,7	99,6	80,4	12,0	26,9	9,7	1,225
Рівненська	-208	469	2434,93	2326,9	0,956	1,0	110,4	18,6	15,1	3,4	1,0	1,084
Сумська	313	411	2232,99	2440,7	1,085	1,4	95,3	38,5	12,1	5,1	1,4	1,058
Тернопільська	789	503	1713,62	2440,7	1,424	4,4	90,2	54,5	12,8	16,5	4,4	1,271
Харківська	20	466	2373,39	2390,5	1,007	5,9	103,3	60,8	8,5	8,7	5,9	1,215
Херсонська	502	483	2131,71	2407,3	1,129	1,8	87,5	32,7	12,8	6,8	1,8	1,089
Хмельницька	560	561	2102,38	2449,2	1,165	3,9	90,5	53,6	13,8	12,2	3,9	1,316
Черкаська	236	435	2208,75	2392,0	1,083	5,3	98,3	59,1	15,4	16,9	5,3	1,045
Чернівецька	459	464	2427,86	2648,8	1,091	0,9	71,6	22,4	10,9	4,1	0,9	0,970
Чернігівська	227	428	2244,17	2416,8	1,077	2,3	93,1	57,5	13,2	8,7	2,3	1,042

Джерело: розраховано автором на основі даних Держкомстату України

дати зважену оцінку конкурентоспроможності продукції та визначити перспективні шляхи її підвищення за умов дотримання технологічних операцій, наявності виробничих ресурсів, вимог регіонального ринку та потреб споживачів. Нами запропоновано, крім показників оцінки конкурентоспроможності, запропонованих раніше, такі як споживання та виробництво свинини на душу населення окремого регіону, що дасть можливість визначити рівень забезпечення попиту на дану продукцію, оскільки внутрішній попит впливає на рівень конкурентоспроможності.

Аналіз показників розраховано та зведено в табл. 5.

Дані таблиці свідчать, що найвищий рівень конкурентоспроможності м'яса свиней – у підприємствах Полтавської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської та Хмельницької областей, найнижчий – у підприємствах Миколаївської, Луганської, Закарпатської, Одеської та Рівненської областей.

Аналізуючи показники оцінки конкурентоспроможності для визначення найвищого рівня конкурентоспроможності свинини по областях, використовуємо метод конкурентного профілю. Для цього вибираються максимальні значення всіх показників за досліджуваними областями та присвоюється їм 10 балів. Показники інших областей порівнюються з максимальним рівнем у пропорційному відношенні (рис. 1).

Для визначення конкурентоспроможності свинини в розрізі зон використано ті показники, що й по областях країни. Усі показники зводяться до одиниць виміру у відносному вираженні. Для цього показники 1, 2, 3, 4, 8, 10 розраховуються по відношенню до середніх їх значень по Україні. Інші показники, які мають відносно вираження, залишаємо без змін (табл. 6).

Аналіз показників свідчить, що в областях природно-економічної зони Полісся рівень кон-

курентоспроможності виробництва свинини вищий. Прибуток на одну голову вищий, аніж у степових областях, на 1 271 грн. та порівняно з Лісостепом – на 1 064 грн.

За методикою Лєгези визначається вага кожного показника методом порівняння критеріїв [7, с. 114–115]. Метод полягає у побудові матриці, у клітинках якої стоять номери тих показників, які є найбільш важливими у попарному порівнянні. Вага показника визначається як відношення отриманої кількості переваг кожного показника до загальної суми порівнянь. У сумі вага усіх показників має дорівнювати 1. Проте, на нашу думку, всі показники мають однакову важливість, а отже, й вагу, яка дорівнює 0,083 (1/12 показників) (табл. 7).

Проведення такого аналізу дає змогу визначити не тільки рівень конкурентоспроможності галузі свинарства, а й виявити основні причини, що викликають її зміну. Розраховані значення інтегрального показника конкурентоспроможності свинини виявилися досить низькими, що вказує на наявність проблем у розвитку галузі. Втім, значення інтегрального показника виявилось найбільшим для підприємств Полісся, причому він значно випереджає показники Степу та Лісостепу [9].

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Рентабельність виробництва м'яса свиней має значні відмінності по окремих групах підприємств, які забезпечують його товарне виробництво. Проведені дослідження показують, по-перше, що за 2015 р. кількість сільськогосподарських підприємств, які мали товарне виробництво свинини і продавали її за різними каналами реалізації, зменшилася на 213 одиниць; по-друге, зменшилася кількість підприємств, що мали збитки від виробництва свинини, від 67,5% у 2014 р. до 56,7% у 2015 р. Простежуються й інші закономірності, пов'язані з рівнем рентабельності свинини у сільськогосподарських під-

Таблиця 6

Показники, що характеризують конкурентоспроможність свинини за природно-економічними зонами, 2015 р.

Показники	Степ	Лісостеп	Полісся	Україна
Прибуток на 1 голову, грн.	56	261	1325	366
Середньодобові прирости свиней, г	332	494,9	557,2	428,9
Повна собівартість 1 ц, грн.	2289	2261	1898	2190
Ціна реалізації 1 ц, грн.	2338	2458	2666	2468
Коефіцієнт дохідності	1,02	1,09	1,4	1,13
Частка доходу від реалізації свиней у структурі с.-г. продукції, %	3,33	3,37	5,87	3,73
Товарність свинини, %	93,8	93,5	96,5	94,2
Частка виробництва с.-г. підприємствами, %	57,8	59,0	38,0	52,7
Споживання свинини на 1 особу (свіжа, заморожена), кг	10,0	11,8	11,5	11,1
Виробництво свинини на 1 особу, кг	8	11	8	9
Частка зони у виробництві, %	36,0	47,7	20,3	100
Середньорічний темпи приросту (2010-2015 рр.)	1,0	1,1	1,1	1,1

Джерело: власні розрахунки

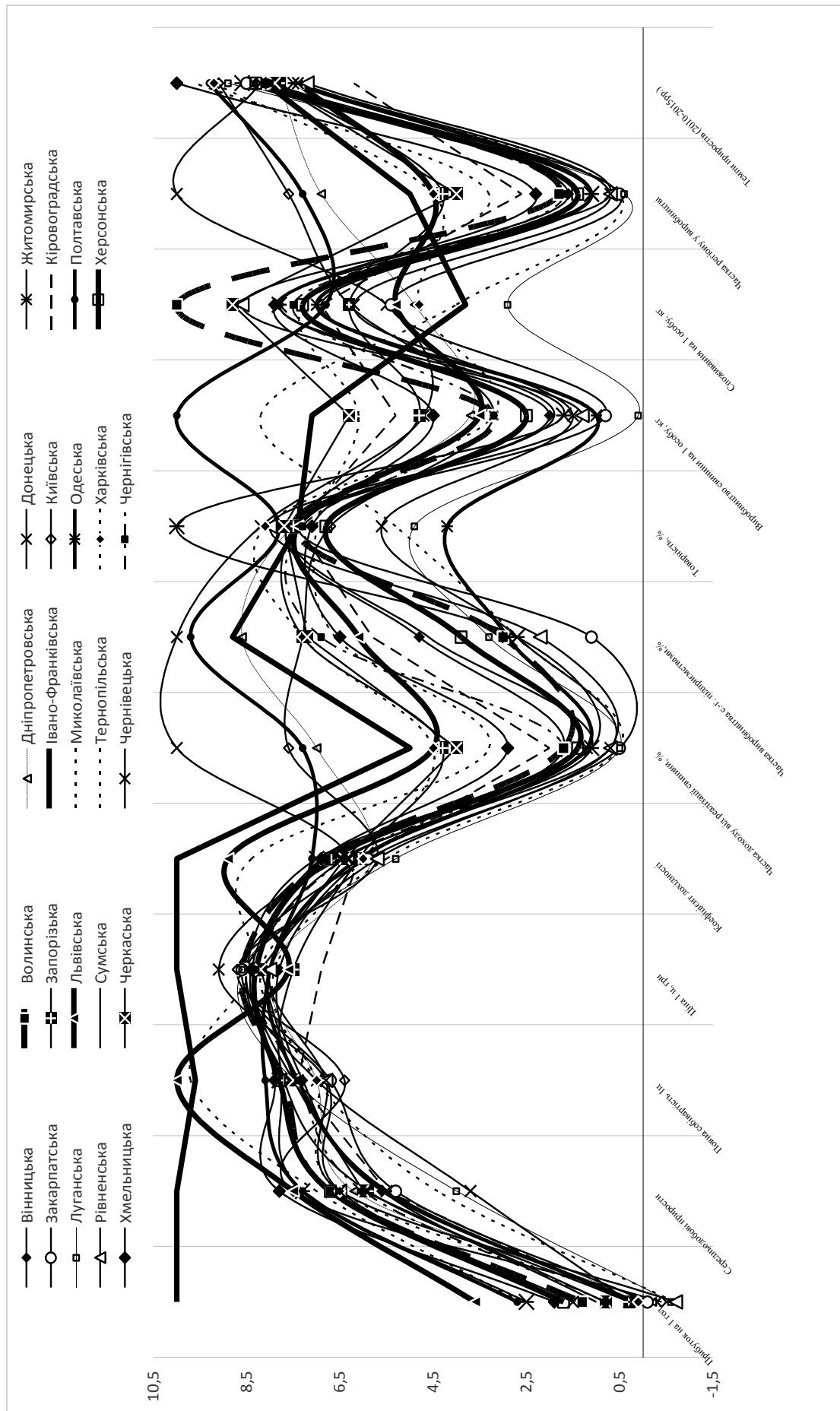

Рис. 1. Динаміка рівня конкурентоспроможності свинини по областях України (за 12-ма показниками)

Таблиця 7

**Розрахунок інтегрального показника конкурентоспроможності свинини
у сільськогосподарських підприємствах природно-економічних зон України**

Показники	Природно-економічні зони			Україна	Ступінь впливу показника, од.
	Степ	Лісостеп	Полісся		
Прибуток на 1 голову, грн.	14,9	71,2	361,7	100	0,08
Середньодобові прирости свиней, г	77,4	115,4	129,9	100	0,08
Повна собівартість 1 ц, грн.	95,7	96,9	115,4	100	0,08
Дохідність, %	102,1	108,7	140,5	112,7	0,08
Ціна реалізації 1 ц, грн.	94,7	99,6	108,0	100	0,08
Частка доходу від реалізації свиней у структурі с.-г. продукції, %	3,3	3,4	5,9	3,7	0,08
Товарність свинини, %	93,8	93,5	96,5	94,2	0,08
Частка виробництва с. г. підприємствами, %	57,8	59,0	38,0	52,7	0,08
Споживання свинини на 1 особу (свіжа, заморожена), кг	89,8	106,7	103,5	100	0,08
Виробництво свинини на 1 особу, кг	90	116,7	89,9	100	0,08
Частка зони у виробництві, %	36,0	43,7	20,3	100	0,08
Середньорічний темпи приросту (2010-2015 рр.)	103,6	113,6	113,7	109,4	0,08
Інтегральний показник конкурентоспроможності свинини, од.	7,8	10,8	16,2	x	1,00

Джерело: власні розрахунки

приємствах, зокрема, це стосується того факту, що чим вищий рівень рентабельності, тим більший обсяг виробництва свинини, у тому числі в розрахунку на 100 га ріллі, відповідно, менші затрати праці, тощо.

Порівняльна оцінка конкурентоспроможності свинини, яка проведена за допомогою розрахунку інтегрального показника, свідчить, що в областях природно-економічної зони Полісся рівень конкурентоспроможності виробництва свинини вищий. Прибуток на одну голову свиней вищий, аніж у степових областях, на 1 271 грн. та порівняно з Лісостепом – на 1 064 грн.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Кулешова Г.М. Конкуренція і конкурентоспроможність в агропромисловому виробництві. Економіка АПК. 2008. № 3. С. 126–132.
- Кривенко Н.В. Конкуентоспроможність сільськогосподарської продукції країн – кандидатів до ЄС. Економіка АПК. 2007. № 6. С. 144–147.
- Крилова Л. Коли свинина стає прибутковою. Пропозиція. 2008. № 4. С. 138–141.
- Крисько Ж.А. Адаптація підприємства до зовнішнього середовища через механізм реструктуризації. Галицький економічний вісник. Проблеми макро- та мікроекономіки України. 2009. № 2. С. 38–42.
- Легеца Д.Г. Конкуентоспроможність продукції сільськогосподарських підприємств: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2011. 396 с.
- Макаренко М.П. Цінова політика як фактор підвищення дохідності аграрного виробництва в умовах світової організації торгівлі. Економіка АПК. 2008. № 5. С. 44–48.
- Малік М.Й., Нужна О.А. Конкуентоспроможність аграрних підприємств: методологія і механізми: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2007. 270 с.

- Місюк М.В. Ринок продукції скотарства: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2012. 330 с.
- Савчук А.В. Системний підхід к аналізу конкурентоспроможності промислового підприємства. Економист. 2001. № 12. С. 58–61.

REFERENCES:

- Kuleshova G.M. (2008), Competition and competitiveness in agroindustrial production, Economy of agroindustrial complex, No. 3. pp. 126-132.
- Krivenko N.V. (2007), Competitiveness of agricultural products of candidate countries to the CEA, Economy of agroindustrial complex, No. 6. pp. 144-147.
- Krylov L. (2008), When pork becomes profitable, Proposal. No. 4. – pp. 138-141.
- Krysko Zh.A. (2009) Adaptation of the enterprise to the external environment through the restructuring mechanism / Zh.A. Krysenko // Galician Economic Journal. No. 2. – pp. 38-42 (problems of macro and microeconomics of Ukraine).
- Legeza D.G. Konkurentospromozhnist produkci silskohospodarskih pidpriyemstv Monohrafiya, [Competitiveness of agricultural enterprises: monograph] / D.G. Legeza – K.: NSC "IAE", 2011. – 396 p.
- Makarenko MP (2008), Pricing policy as a factor in increasing the profitability of agrarian production in the world trade organization, Economy of AIC. No. 5. – P. 44-48.
- Malik M.Y. Konkurentospromozhnist' ahrarnykh pidpriyemstv: metodolohiya ta mekhanizmy: monohrafiya, [Competitiveness of agrarian enterprises: methodology and mechanisms: monograph], K.: NSC IAE, 2007. – 270 p.
- Misyuk M.V. Rynok produktsiyi skotarstva. Monohrafiya, [Livestock production market. Monograph], K.: – NSC IAE, 2012. – 330 p.
- Savchuk AV (2001), System approach to the analysis of the competitiveness of an industrial enterprise, Economist. No. 12. – pp. 58-61.

Susharnyk Ya.A.
*Candidate of Economic Sciences,
Lecturer at Department of Economics, Finance,
Accounting and Taxation,
Podillia Special Training and Rehabilitation College
of Social and Economic Studies*

EVALUATION OF PORK COMPETITIVENESS IN THE MEAT MARKET

Pork is a system-forming branch of the country's economy. After all, the economic, social, and environmental conditions of the development of rural territories depend on its development. The analysis of the market for pig products shows that in recent years, there have been radical changes that are associated with a significant decrease in the number of pigs. As a result, the volume of pork production decreased in 2015 by 816 thousand tons compared with 1990.

The development of intensive pig breeding in Ukraine on the basis of the application of advanced technologies, the use of highly productive breeds of pigs, a high level of breeding, a balanced high-quality forage, comprehensive mechanization and automation of production processes, the comprehensive application of innovations, and strict compliance with veterinary requirements will improve the country's food security, for the price of pig meat.

The construction of the market for pig products requires scientifically sound actions, the main of which is the strategic focus on saturation with its competitive pork in connection with the challenges of the domestic and foreign markets. Scientific substantiation requires, in particular, strategic directions for the formation of competitive development of the industry, where a special place should take the issue of creating effective integration relations in the meat product subcomplex and mechanisms for regulating the competitive development of the pig industry.